

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

кафедра технологічної та професійної освіти

Методичні рекомендації

**до виконання творчих проєктів з обробки текстилю
при виготовленні виробів ужиткового призначення**

для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зі
спеціальностей 015 професійна освіта (дизайн)
та 014 середня освіта (трудове навчання та технології)

м. Одеса, 2023.

Укладачі:

Петухова Т. А., к.пед.н., доцент кафедри технологічної та професійної освіти

Савчук О. П., к.пед.н., доцент, викладач кафедри технологічної та професійної освіти;

Козак В. І., асистент кафедри технологічної та професійної освіти

Рецензент: Тюрікова О. М., к.пед.н., доцент кафедри дизайну архітектурного середовища Одеської державної академії будівництва та архітектури

Розглянуто і ухвалено на засіданні кафедри технологічної та професійної освіти від «11» квітня 2023 року, протокол № 12

Рекомендовано до друку Вченою Радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № ___ від « ___ » _____ 20__ року)

1. Петухова Т. А., Савчук О. П., Козак В. І. Методичні рекомендації до виконання творчих проєктів з обробки текстилю при виготовленні виробів ужиткового призначення для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зі спеціальностей 015 Професійна освіта (Дизайн) та 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології); Одеса: Університет Ушинського, 2023. 69 с.

ЗМІСТ

стр.

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ТЕХНОЛОГІЙ З ТЕКСТИЛЮ	5
1.1. Історичний аспект виникнення технологій виробництва текстилю	5
1.2. Сучасні види обробки текстилю	9
1.3. Кольорово – тональне рішення оформлення вікон в організації простору інтер'єру.....	14
РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ОБРОБКИ ТЕКСТИЛЮ ІНТЕРЄРУ	17
2.1 Особливості викладання технологій з текстилю.....	17
2.2.Навчальна програма гуртка « Основи крою та шиття»	20
2.3. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.....	36
РОЗДІЛ III. ТВОРЧИЙ ПРОЕКТ ДЕКОРАТИВНОГО ОФОРМЛЕННЯ ВІКОН «ПОСМІШКА»	44
3.1 Організаційні заходи виконання творчого проекту.....	44
3.2 Екологічне та економічне обґрунтування.....	55
РОЗДІЛ IV ОХОРОНА ПРАЦІ	56
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	63

Вступ.

В сучасних умовах масового виробництва витворів прикладного мистецтва підвищується значущість художньої майстерності. У зв'язку з цим зросла роль декоративних тканин в інтер'єрах. Таким чином, людина створює для себе комфортний навколишній простір. Дизайн декоративних тканин має великі можливості для розвитку завдяки появі нових матеріалів. Декоративні тканини можуть відігравати провідну роль у формуванні дизайну інтер'єру або бути нейтральними елементами. Проблема взаємозв'язку художнього текстилю з зорово-просторовим середовищем інтер'єру існувала завжди.

Предметом дослідження даної роботи є роль художнього текстилю в інтер'єрі, також текстиль розглядається як засіб формування художнього образу інтер'єру.

Метою дослідження статті є вивчення художнього текстилю як виду декоративного мистецтва і його композиційного взаємозв'язку з інтер'єром.

Об'єктом роботи є організація простору в інтер'єрі.

Предметом розробки є комплекс декоративного рішення оформлення вікон.

Основні задачі:

- проаналізувати інформаційні джерела з організації простору в інтер'єрі з оформлення вікон;
- організація процесу розрахунково-графічної та технологічної складової творчого проекту «Посмішка».
- складання авторської навчальної програми з технології обробки текстилю в умовах гурткової роботи.

РОЗДІЛ I. Теоретико-методологічні засади технологій з текстилю.

1.1. Історичний аспект виникнення технологій виробництва текстилю.

З усього, що створено людиною, текстиль відноситься до таких, що потребує догляду та спеціальних умов використання. Елементи одягу, обшивка, тканини практично неможливо знайти при розкопках, оскільки вони швидко зношуються і не зберігаються. Але, не дивлячись на це все-таки можливо побачити історію розвитку текстилю з моменту її народження і до наших днів.

Кілька тисяч років тому, коли вікно являло собою отвір для виводу диму з печери, його завішували, щоб дощ не потрапляв всередину печери. Ці фіранки і стали прообразом сучасних порт'єр.

У Єгипті, в 5-6 століттях до нашої ери, мешканці почали більше приділяти уваги своєму житлу, прикрашали стіни килимами, декоративними завісами, почали оббивати меблі.

Текстиль використовувався повсюдно, від виробництва сіток від москітів до відомих у всьому світі ассирійських килимів та шпалер. Пізніше східні вишуканні текстильні вироби з'явилися в Європі. Скарбницею європейської культури можна вважати Давню Грецію, де вперше приміщення оформлялися інтер'єрним драпіруванням.

Простота і гармонія, шляхетність і витонченість були характерними рисами творів мистецтва цієї цивілізації. Кольорові вироби прикрашалися різними пальметами, вишивкою, бахромою.

У часи Римської імперії оздобленню приміщень також приділялося багато уваги. Крім широкого застосування килимів, балдахинів над ліжками, драпірування на вікнах і фіранок на дверних отворах приділялася увага підлогам, стінам, меблям, які прикрашалися кольоровою мозаїкою, декоративними розписами, ліпниною тощо.

Візантія успадкувала від Риму більш східний стиль, у якому виділялися багаті драпіровки, вишивка золотом, безліч прикрас. Великого значення набуває китайський шовк, який дуже цінується в усіх країнах Європи і Азії.

У той же час Європа відрізнялася наявним романським стилем, що більше чотирьохсот років у часи феодальних війн вимагав від житла більшої оборонної спроможності.

Тому гобелени і килими були грубими і некрасивими, але дуже практичними і міцними.

Кожен метр сучасного текстильного матеріалу, виробленого в наші дні, несе на собі пам'ять і знання, накопичені і акумульовані століттями і тисячоліттями, протягом яких людина займалася однією з найдавніших технологій. Принаймні шість тисяч років тому до появи перших хімічних волокон (наприкінці 19-ого століття) людина вже знала і використовувала чотири найважливіших природних волокна: льон, бавовна, шерсть і шовк.

Археологічні розкопки доводять, що ще на самих ранніх стадіях розвитку люди вміли ці волокна вирощувати і переробляти у вироби. Тим самим беручи участь в боротьбі за своє існування з природою, пристосовуючи її до своїх потреб.

Першим освоєним, окультурених людиною волокном був **льон**. Ще п'ять тисяч років до Різдва Христового в долині річки Ніл на території сучасного Єгипту з льону виготовляли тканини.

Ще раніше наші предки вміли витягати волокна з стебел луб'яних рослин, плести з них подоби тканин і використовувати їх для прикриття свого тіла. Жителі знайденого археологами на березі Швейцарського озера стародавнього поселення, яке процвітало у кінці кам'яного століття (неоліт, близько 8 - 3 тис. років до нашої ери), вміли прясти і ткати з льону.

При розкопках цього поселення в Швейцарії були виявлені пасма лляних волокон, фрагменти тканин і примітивні пристосування, за допомогою яких проводилися пряжа і тканини. Тисячоліття ці матеріали пролежали під товщею мулу у воді озера і тому збереглися.

Другим найважливішим волокном, яке освоїла людина була **вовна**. У період неоліту (кінець кам'яного віку) людина використовувала поряд з льоном вовну. Мешканці того ж стародавнього поселення на території сучасної Швейцарії розводили овець.

Сама рання дата, пов'язана з вівчарством і виробництвом вовни, підтверджена розкопками, відповідає 4000 років до нашої ери. У долині Євфрату (Давня Месопотамія) розводили овець, пряли вовну і ткали примітивні тканини.

У стародавньому Вавилоні виробляли вовняні тканини, а на території країни УР (згадується в Біблії) недалеко від Перської затоки археологи розкопали стародавню мозаїку із зображенням розведення овець. Це відповідає приблизно 3500 року до нашої ери.

Третє найважливіше волокно, освоєне людиною - **бавовна**. Перше матеріальне підтвердження його виробництва відноситься до 1000 років до н.е., про що говорять археологічні розкопки поселення в Індії.

Дослідження показують, що бавовна почали використовувати в Єгипті кілька тисяч років до н.е. Купці завозили бавовна з Індії на Близький Схід, до Центральної Азії і потім в Китай.

Саме слово бавовна («cotton») походить від арабського слова «quoton». Однією із загадок розвитку людської цивілізації залишається питання: яким чином людина навчилася вирощувати бавовну, його прясти і ткати з нього тканини в одне і теж час на різних континентах (в Азії і в Південній Америці, в країні стародавніх інків - Перу).

Ще в невідкритій європейцями Південній Америці, стародавні інки виробляли бавовняні тканини чудового за сучасними мірками колористичного оформлення і якості.

Таким чином, ці технології були освоєні ще в доісторичні часи на розділених один від одного тисячами кілометрів континентах.

Деякі вчені вважають, що цей факт є додатковим аргументом на користь геологічної теорії переміщення континентів і спекуляції про

існування ще одного континенту (Атлантида) в Тихому Океані у доісторичні часи. Це, звичайно, історична спекуляція, але фактом залишається те, що в Єгипті 2500 років до н.е. вміли робити тканини найвищої якості, що не поступаються сучасним.

Єгипетські мумії цього часу були обгорнуті в тканину щільністю 540 ниток на 1 дюйм. Кращі сучасні англійські тканини подібного типу мають щільність 350 ниток на 1 дюйм.

Четверте найважливіше природне волокно - **шовк**. Ймовірно, Батьківщиною його виробництва був Китай. Легенда свідчить, що китайська імператриця Хен-Лінг-Чі (приблизно 2600 років до н.е.) першою відкрила це чудове волокно. Вона випадково упустила кокон в гарячу воду і побачила, що з розм'якшеного кокона відділилися шовкові нитки.

Імператриця зрозуміла можливість використання цих ниток. Так народилася найдавніша культура шовківництва, заснована на життєдіяльності шовковичного шовкопряда, харчується листям білої шовковиці (тутовник).

Чи правильна ця легенда, чи ні - не так важливо. Вірно те, що технологія виготовлення шовкових тканин точно відбувається або з Китаю або інших країн Далекого Сходу і її народження відповідає приблизно 3000 років до н.е. Китайці довели культуру і виробництво шовку і шовкових тканин до досконалості і приблизно 1400 років до н.е. тканини з шовку різного виду та одяг з них стали предметом звичайного споживання в цих країнах. У Китаї існував в цей час податок на використання виробів з шовку.

Таким чином, чотири природних волокна було освоєно і використовувалися для виробництва тканин доісторичним людиною за технологічною схемою: вирощування - прядіння - ткацтво. Ця найпростіша схема, винайдена більш ніж 6 тисяч років тому, не зазнала принципівих змін до цих пір, пройшовши шлях від ручної до високоавтоматизованої швидкісної (робототехніка) технології.

Найпростіші прядки і ткацькі верстати, які знаходять при розкопках стародавніх поселень засновані на тих же принципах, що і сучасне автоматизоване текстильне прядильне і ткацьке устаткування.

До кінця 17 століття кольорова набивна тканина (ситець) зробила революцію в європейській моді, і більш пізній європейський текстиль був лише слабкою імітацією індійських зразків.

Колись, тисячі років тому, перші тканини, сплетені з рослинних волокон - кропиви, конопель, льону, - позначили своєю появою велику революцію цивілізації. Життя людини стала комфортніше і тепліше, а шлях подальшої еволюції став набагато більш затишним.

Через багато століть всю величезну галузь, пов'язану з тканинними виробами, назвали «текстильною».

1.2.Сучасні види обробки текстилю

Текстильне полотно, яке сходить з ткацького верстата, називають тканиною. Така необроблена тканина, що має первозданний вигляд, іменується суворої тканиною або суровьем.

Перш ніж ця тканина піде в продаж, вона проходить обробку одним із способів обробки тканини. Тканини з різних областей обробляють абсолютно різними способами. Завдяки обробці, тканині надають необхідні вигляд і властивості, які потрібні для тієї чи іншої тканини.

В даний час асортимент тканин збільшився в рази. Якість запропонованих тканин покращилася на порядок. Все це відбулося завдяки застосуванню великої кількості різних обробок тканини.

Що таке оздоблення тканини?

Обробка тканини – це процеси хімічної, рідше механічної обробки тканин. При таких процесах застосовуються різні хімічні речовини, на відміну від прядильного та ткацького виробництва, де волокна піддаються тільки механічних впливів.

Обробка тканини в глибокому сенсі цього поняття полягає в наступних процесах – вибілювання, фарбування, друкування та заключні операції облагороджування тканин.

У більш вузькому розумінні, оздоблення це всього лише завершальна стадія самої обробки, а саме, апретування тканин, висушування з одночасним розширенням і ліквідацією перекосів по основі і качку, стрижка, розгладжування, декатировка, пом'якшення, безусядкове оздоблення і т. д. тобто це ті процеси, які покращують вигляд і якість тканини, підвищують опірність тканини різних впливів при їх експлуатації.

Оздоблення тканини

Для того щоб мати уявлення про обробку тканини, пропонуємо короткий опис основних способів обробки тканин, застосовуваних при обробці.

Апретування

Апретування – це просочення тканин спеціальними складами. Для апретування використовуються склади на основі крохмалю, декстрину, синтетичних смол і пр. Це самий старий спосіб обробки тканин.

При такому способі обробки тканини стають більш жорсткими, більш блискучими, несминаємими та ін.

Існують такі види апретування, які дозволяють надати тканині водовідштовхувальні властивості.

Декатировка

Декатировка (від франц. decatir – знищувати блиск) – обробка вовняних тканин парою або гарячою водою для запобігання усадки при подальшій обробці і носінні, а також поліпшення зовнішнього вигляду.

Декатировка проводиться на спеціальних апаратах – декатирах. Декатировка буває як сухою так і мокрою.

Карбонізація

Карбонізація – це процес обробки вовняних тканин слабким розчином сірчаної кислоти. Результатом цього способу обробки вовняних тканин є видалення рослинних домішок.

Розбавлені кислоти не діють на шерсть, але руйнівні діють на рослинні волокна. Перебувала в шерсті домішка перетворюється при цьому в дрібний порошок, який видаляється здебільшого вже при промиванні вовни водою, а потім, при висушуванні та обробки вовни на тіпальних машинах

Фарбування

Фарбування – це фарбування тканин в який-небудь колір. Фарбування робиться за допомогою різних барвників: кислотних, кислотно-протруєних, прямих, сірчистих, кубових, активних, дисперсних і ін. В результаті фарбування отримують гладкофарбовані тканини.

Мерсеризована тканина

Мерсеризована тканина – це процес обробки бавовняних тканин в натягнутому стані концентрованими лугами. Цей процес надає тканинам більшу міцність, шовковистий блиск, поліпшують властивості тканини. Процес мерсеризації заснований на зміні властивостей целюлози під дією луку, а названий по імені англійського винахідника Джона Мерсера (J. Mercer, 1791-1866), вперше його досліджував.

Оживка

Оживка – обробка натуральних шовкових тканин. Оживка складається майже завжди з пропуску тканин через кислу ванну або ж тканин з розчином якої-небудь органічної кислоти, найчастіше щавлевої, виннокам'яної або лимонної.

Іноді, вживаються і мінеральні кислоти або їх кислі солі, наприклад купоросне масло в слабкому розчині або кисла сірчано-натрієва або сірчано-калієва сіль.

При такій обробці вид шовкових тканин облагороджується, при цьому не тільки поліпшується відтінок кольору, але і інтенсивність.

Відбілювання

Відбілювання – це обробка тканин різними відбілюючими розчинами. За допомогою такого способу видаляють домішки і усувають небажане природне забарвлення волокон тканини для додавання їм білого кольору або

для підготовки до фарбування. Найчастіше цей спосіб обробки застосовують для бавовняних і лляних тканин.

Друкування

Друкування – це спосіб нанесення на тканину барвистого зображення, що складається з одного або декількох кольорів, в результаті чого на тканині виходять різні візерунки. Для збереження форми малюнка барвник наносять в згущеному стані. Нанесення малюнка на тканину найчастіше виготовляють на тканепечатаючих машинах.

Для закріплення друкарської фарби тканину після сушіння зазвичай піддають паровій обробці. Процес друкування називається також набиванням, а тканини з візерунками забарвленням - друкованими або набивними. За способом нанесення малюнка розрізняють машинну, пряму, витравлену, резервну та аерографію друк та друк за допомогою сітчастих шаблонів.

Специфічні обробки тканини

Тканини обробляються все більш різноманітно. Все частіше застосовуються специфічні обробки тканини.

До таким оздобленням відносять наступні способи обробки тканини: ажурні візерунки, каландрування (ефект «лаку»), мало сминаемий – лощений, металізація, не сминаемий, стабілізація, тиснення, флокування, ефект «клоке» та ін.

Ажурні візерунки

Ажурні візерунки – їх отримують за рахунок обробки тканини по рисунку слабким розчином кислоти (як при карбонізації). Цей спосіб застосовується тільки для підлоги капроновими тканинами.

Каландрування

Каландрування – процес обробки тканини на каландрі, тобто прокатування тканини між гарячими валами. Такий процес перетворює круглі нитки в плоскі, надаючи тканині сріблястий блиск (Ефект «лаку»).

Гладкість тканини, одержувана при каландрированні, залежить від роду валів, їх температури, складу і вологості тканини, а також тиску між валами каландра.

Металізація

Металізація – це спосіб нанесення на тканину тонких шарів різних металів. Це може бути алюміній, хром, кадмій, олово, цинк, срібло, золото та інші метали. Також для цього застосовують деякі сплави неорганічних речовин. Металізація дозволяє створити бажані декоративні властивості тканини, а також надати їм теплозахисні, струмопровідні, діелектричні та інші властивості.

Незминальне оздоблення (або противозминальне)

Незминальна обробка – це обробка тканини смолами або спеціальними складами, в результаті чого зменшується зминальність тканин.

Подібна обробка проводиться для бавовняних і лляних тканин. Вона дуже ефективна, в результаті підвищується пружність матеріалу і знижується його здатність поглинати вологу і давати усадку.

Стабілізація (або термофіксація)

Стабілізація – це спосіб фіксування тканини, тобто надання матеріалам із синтетичних волокон і ниток стійких розмірів, зменшення зминальності, поліпшення зовнішнього вигляду.

Для цього проводиться нагрів тканин (в сухому середовищі до температури 220 °С, під волого-парової – до 130 °С), а потім швидке охолодження. Тривалість стабілізації становить 10 – 90 сек.

Тиснення (з допомогою ST-214E) – цей спосіб, поліпшує зовнішній вигляд тканини. Просочену смолами тканину пропускають через розігріті тиснильні каландри з опуклим гравіюванням, видавлюючи опуклий візерунок, а потім піддають термообробці.

Утворюється плівка смоли міцно фіксує візерунок. Такий візерунок зберігається тривалий час, близько від 10 до 15 прань.

Флокування

Флокування – це спосіб одержання на тканині узори з ворсу довжиною до 2 мм. На тканину клейовою речовиною наноситься задуманий малюнок, потім її поміщають в електростатичне поле, куди також подаються короткі волокна ворсу. Ворсинки, заряджаючись, приймають вертикальне положення і приклеюються до тканини по рисунку. З непроклеєних ділянок ворсинки видаляються.

Ефект «клокне»

Ефект «клокне» – це ефект стисненої поверхні тканини. Такий ефект досягається шляхом теплової або лужної обробки напівкапронових тканин. У віскозні нитки влітають капронові за певним жакардовим малюнком.

Після лужної обробки віскозний шовк вмощується і стягує капронові нитки. В результаті чого виходить нерівна, жата поверхня.

Прогрес не стоїть на місці, він рухається вперед зі швидкістю світла, відкриваючи все нові і нові можливості для людини.

Це стосується, як текстильної промисловості в цілому, так і способів обробки тканини зокрема. Сьогодні ми познайомили Вас з найпоширенішими оздобленням тканин, але не виключено, що вже завтра, буде відкрито ще один більш сучасний і більш ефективний спосіб обробки тканини.

А станеться це завдяки все більшого застосування прогресивних нанотехнологій.

1.3 Кольорово – тональне рішення оформлення вікон в організації простору інтер'єру

Вікно в будь-якому просторі має велике значення, адже це головне джерело світла в будівлі в денний час, тому до його складання слід поставитися уважно.

Адже саме від цього буде в значній мірі залежати атмосфера інтер'єру у вашому будинку. А от оформлення вікна в кабінеті вимагає ще більшої уваги, адже ця кімната покликана забезпечувати привітний прийом гостей.

Саме кабінет розраховано на комфортне проведення часу. Тому в інтер'єрі цього кабінету повинно бути все гармонійно складено, як з точки зору естетичного оформлення, щоб гості, які приходять в будинок, були приємно здивовані продуманим дизайном.

Так і атмосфера в ній повинна випромінювати гармонійну енергетику, це буде відмінною підмогою для цікавих бесід. Тому правильне оформлення вікна просто необхідно.

Вибрані штори їх дизайн, колір і загальна стилістична композицію будуть практично завжди брати участь у створенні певної атмосфери і настрою цієї кімнати.

Оформлення вікна шторами: Форма, розмір та тип

Інтер'єр кабінету, його стилістична спрямованість — це перший визначальний критерій вибору не тільки композиції штор, але і їх кольору, форми, тканини та ін.

Адже для одних стилів підійдуть більш легкі моделі з прозорою повітряною тканиною, інші ж потребують більш масивні штори з щільної тканини з безліччю додаткових елементів: ламбрекенів, рюш, воланів

Так само на вибір штор в значній мірі впливає площа кімнати, розмір і форма вікна, а також розташування будівлі.

Адже кабінети розташовані на перших поверхах, з вітальні на північну сторону, зазвичай страждають поганим освітленням природним світлом.

Та ж історія з кабінетами, вікна яких затінені якимись вуличними об'єктами: деревами, кущами, близько стоїть сусідній будинок та ін. У подібних випадках немає сенсу вибирати масивні щільні штори, адже вони тільки погіршать ситуацію з освітленням.

Тому тут більше підійдуть моделі, які найменше затінюють вікна у відкритому положенні, щоб вони не затінювали його і не поглинали потрапляє світло.

Гарним і зручним прийомом в даному випадку буде композиція — тюль в сукупності з шторами.

У денний час, щоб сховатися від очей перехожих можна закрити тюль шторами. Це не сильно затінить кімнату, але при цьому з вулиці кабінет буде не доступно для цікавих очей. У вечірній час, коли в кімнаті запалиться світло, вікно закривають шторами.

Переваги такого оформлення вікна у вітальні ще в тому, що воно залишає підвіконня вікна вільним. Що вельми актуально для маленьких віталень 15-16 кв. м, де кожен сантиметр на вагу золота.

Для кабінетів які мають великі площі, слід використовувати штори співмірні з їх розміром. Для них можна застосувати, як масивні штори, так і легкі.

Так наприклад в кабінетах у мінімалістичному стилі, можна застосувати для оформлення вікна штори світлих кольорів, спадаючі від стелі до самої підлоги штори. Такий прийом так само вельми доречно застосовувати у кімнатах з низькими стелями. Довгі штори будуть створювати враження, високих стель.

Оформлення вікон кабінету в класичному стилі передбачає використання моделей штор, які мають у своїй композиції безліч елементів. Адже класика за часту відображає ідею розкоші і багатства, тому всі елементи такого інтер'єру повинні відповідати цим задумам. Тому для вікон вибираються штори з повною екіпіровкою»: порт'єри, гардини, тюлеві завіси, ламбрекени та ін.

Для створення таких штор найчастіше використовуються такі тканини, як гобелен, тюль, шовк, сатин.

Дивовижна гармонія комбінації важких і легких тканин в інтер'єрі створить в таких кабінетах прекрасну розкішну атмосферу.

Оформлена така композиція всілякими додатковими аксесуарами: кисті, шнури, підхоплення, оборки, бордюри ще більше підсилять ефект граціозності і високої естетики.

Для оформлення вікна у кабінету використовують штори різного кольору.

Для одних типів планувань і кабінетів підійдуть більш світлі і теплі кольори, інші ж потребують більш холодних або темних відтінків. Так само, як і з розміром і типом штор, кольорове оформлення буде залежати від стилю кабінету, його розмірів і ступеня освітленості.

Оформлення вікна кабінету: дизайн і колір штор

Варто зазначити, що колір штор буде чинити значний вплив на створення того чи іншого враження у кабінету.

Оформлення вікна шторами північних кабінетів має передбачати присутність теплих кольорів. Ступінь їх затемненості (тон) буде залежати від освітлення сонячним світлом і розмірів.

Якщо ви володієте великим кабінетом з великим вікном, і хочете створити в ньому комфортну, теплу і затишну атмосферу, то вибирайте варіанти штор, з щільної тканини, бежевих, коричневих, пісочних відтінків. Тут можуть підійти штори як з монохромним дизайном, так з присутністю орнаменту.

Так наприклад у кабінеті в стилі кантрі вибираються штори з натуральної тканини з яскраво вираженим орнаментом квітів, рослин або з картатою тканиною.

Рекомендації по вибору штор в кабінет

Щоб створити на вікні гармонію з навколишньою обстановкою композицію з штор, як вже згадувалося вище, тип штор, тканина і декор варто вибирати з урахуванням стилістики оформлення кабінету і відтінків п

Оформлення вікна, слід починати з визначення того, що ви в результаті хочете отримати: акцент або навпаки, щоб штори не вибивалися із загального дизайну і гармоніювали з ним, а може ви хочете зробити присутність штор максимально не видимими?

Варіанти оформлення вікна шторами

«Акцент». Для того, щоб створити яскраву пляму біля вікна, вибирайте штори з красивою композицією.

Можна використовувати поєднання тканин різного кольору яскравих відтінків. Контрастне соковите оформлення вікна, не залишиться без уваги ваших гостей.

«Невидимі» штори. Якщо ви хочете візуально збільшити ваш кабінет, то вам потрібно використовувати відповідні прийоми. Такий прийом існує і при оформленні вікна шторами, для того щоб вони не нависали і не тиснули, і максимально візуально відсутні, вибирайте довгі і прямі моделі, колір і дизайн тканин при цьому повинен максимально відповідати кольору і дизайну стін.

Таким чином вони буквально зіллються зі стінами. Так само варто відзначити, що такі штори повинні бути без додаткових декоративних елементів.

На гладкому полотні оку нема за що зачепитися, тому відчуття простору завжди буде присутній в такому кабінеті.

«Гармонійна композиція» Такий заголовок має на увазі використання штор, максимально резонуючих з навколишньою обстановкою.

Стиль, кольорове оформлення, все повинно бути єдине в такій кімнаті. Тому штори вибираються такі, тканина та дизайн яких максимально гармонують з інтер'єром кабінету.

Щось спільне має бути між ними, найчастіше це колір та орнамент. Класичні прийоми такого поєднання — штори підбираються за кольором чи малюнком, присутніх в оббивці м'яких меблів або її накидкою, килими, скатертини на столі. Або іншими декоративними елементами, як картини на стіні, вази, квіткові композиції та ін.

Правильне оформлення вікна ніколи не залишиться не поміченим вашими гостями, адже баланс кольорів, матеріалів і гармонійне поєднання інших елементів штор з навколишнім оточенням, видадуть присутність у вас тонкого почуття стилю.

РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ОБРОБКИ ТЕКСТИЛЮ В ІНТЕР'ЄРІ В УМОВАХ ГУРТКОВОЇ РОБОТИ.

2.1 Особливості викладання технологій з текстилю.

Особливістю трудового навчання у 5-6 класах є ознайомлення учнів з проектно-технологічною діяльністю з опорою на знання з основ наук на рівні предметно-практичної діяльності. І завдання вчителя полягає у забезпеченні послідовного формування в учнів уявлень про зміст та етапи цілісного процесу проектування і виготовлення виробів.

В учнів спочатку формують уявлення про зміст та етапи цілісного процесу проектування і виготовлення виробів, а під час виконання проекту учні мають повністю пройти весь процес проектно-технологічної діяльності:

- * вибір об'єкту технологічної діяльності;
- * обґрунтування цього вибору; художнє конструювання;
- * технічне конструювання;
- * підбір конструкційних матеріалів;
- * вибір технологічних процесів, інструментів, обладнання;
- * виготовлення виробів;
- * аналіз і оцінка процесу і результату праці;
- * нескладні маркетингові дослідження.

Плануючи виконання творчого проекту, необхідно ознайомити учнів з аналогами майбутніх виробів, їх графічними зображеннями, технічними описами, варіантами зміни їх конфігурації, художнього оформлення, застосуванням нових конструкційних матеріалів тощо.

На першому уроці виконання проекту вчитель має ознайомити учнів з його етапами (організаційно-підготовчий, конструкторський, технологічний, завершальний) та видами виконуваних робіт на кожному з етапів.

У процесі виконання проекту учні повинні скласти план своєї діяльності, виконати ескіз або креслення майбутнього виробу, разом з

вчителем визначити проблемні питання, які їм попередньо невідомі, з'ясувати їх сутність і лише потім приступити до реалізації власного задуму. При цьому в учнів виховується самостійність прийняття рішень, творчість, ініціатива, розвивається логічне, абстрактне, технічне, конструкторське, мислення тощо.

Уроки трудового навчання у шкільних майстернях, на навчально-дослідних ділянках повинні будуватися таким чином, щоб не тільки навчити учнів прийомам роботи, формувати уміння і навички їх виконання, а й виховувати у них повагу до праці і людей праці, бережливе ставлення до матеріальних засобів і природних ресурсів, творчий підхід до будь-якого поставленого перед ними трудового завдання.

Важливою особливістю уроків трудового навчання є також формування навичок творчої колективної праці. Оскільки на більшості уроків учні будуть виготовляти вироби що вимагають значної затрати часу, доцільно, у таких випадках, поділяти клас на ланки, бригади, перед кожною з яких поставивши конкретне завдання.

Така форма організації навчального процесу дає можливість чередувати індивідуальні форми роботи з колективними.

Особливо важливо зробити колективний підсумок з виконаної роботи, визначити кращий виріб тощо. Важливою складовою роботи навчального закладу і вчителів трудового навчання (технологій) є пошук і розкриття талантів дітей. Їх завдання на уроках і в позаурочний час виявляти дітей, які мають підвищений інтерес до техніки, у цілому до трудового навчання, додатково працювати з ними, готувати їх до участі в конкурсах, олімпіадах, починаючи з 5-го класу.

Особливу увагу слід звертати на учнів, які бажають вступити до педагогічних навчальних закладів технологічного профілю.

На уроках трудового навчання формуються, переважним чином, конструктивно-художні вміння.

Учні заохочуються до виготовлення пошукових макетів з різних пластичних матеріалів у різних художніх техніках. Використовується метод художніх проєктів, яким передбачено взаємо- поєднання мовленнєвої творчості, кольорово-графічного і предметно-пластичного образотворення.

Важливою умовою використання методу художніх проєктів є складання розкладу таким чином, щоб уроки художньої праці були поряд з уроками образотворчого мистецтва. При цьому необхідно узгодити календарно-тематичне планування з цих предметів.

Особливістю трудового навчання є ознайомлення із професіями дизайнерів: ландшафтного, графічного, промислового, етнічним і дизайном середовища. У ході навчання слід реалізовувати міжпредметні зв'язки з предметами природничого, художньо-естетичного напрямів, основами здоров'я тощо.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з трудового навчання і художньої праці є поточним і тематичним. Тематичним оцінюванням охоплюються узагальнюючі практичні роботи.

Допускається тематичне оцінювання і в межах окремих тематичних блоків (за вибором вчителя). Однією з форм оцінювання є виставка учнівських робіт у класі.

2.2. Навчальна програма гуртка «Основи крою та шиття»

Гурток має на меті формування технічно, технологічно освіченої особистості, підготовленої до життя і активної трудової діяльності в умовах сучасного високотехнологічного, інформаційного суспільства, основних компонентів інформаційної культури учнів, забезпечення умов для їх професійного самовизначення, вироблення в них навичок творчої діяльності, виховання культури праці, здійснення допрофесійної та професійної підготовки за їх бажанням і з урахуванням індивідуальних можливостей. Програма розроблена відповідно до Державних стандартів освітньої галузі «Технологія», тісно пов'язана і розширює концепцію трудового навчання і

креслення базового навчального плану середніх навчальних закладів освіти. Навчальна програма є інструментом організації навчально-виховного процесу, засобом досягнення педагогічної мети, яка визначає зміст і результат освітньої діяльності початкового рівня, під час освоєння якої у вихованців формуються основні компетентності.

Зміст програми «Основи крою та шиття» визначається метою формування компетентностей особистості, яка включає пізнавальну, практичну, творчу і соціальну компетентність.

Пізнавальна компетентність забезпечує оволодіння поняттями, знаннями у сфері сучасної техніки й технології, технічної термінології, графічної грамотності, поняттями про основні технологічні прийоми проектування та виготовлення швейних виробів.

Вихованці гуртка отримують знання з основ крою та шиття, ознайомлюються з найпростішими технологічними процесами виготовлення швейного виробу. Також формуються поняття про види об'єктів праці, матеріали, інструменти та обладнання, морально-психологічні якості, способи організації вільного часу тощо.

Практична компетентність передбачає формування елементарних вмінь і навичок графічної грамотності, знайомство з видами тканин, властивостями шовкових і шерстяних тканин, матеріалів тваринного і хімічного походження; технологічними процесами обробки тканин при виготовленні швейних виробів.

Особливо необхідним постає розвиток практичного застосування отриманих знань на практиці.

Творча компетентність забезпечує формування майстерності виготовлення виробів, набуття досвіду власної творчої діяльності, розвиток конструкторських здібностей, фантазії, здатності проявляти творчу ініціативу. Також необхідно формувати потребу у творчій самореалізації та духовному самовдосконаленню.

Соціальна компетентність спрямована на розвиток трудової культури, моральних якостей, комплексу громадянських якостей. Вона передбачає формування позитивних якостей емоційно-вольової сфери (самостійність, наполегливість, працелюбство та ін.), доброзичливості, товариськості у ставленні до інших, уміння працювати в колективі. Важливим також є виховання поваги до праці й людей праці, дбайливого ставлення до навколишнього середовища, естетичне та художнє виховання дітей.

Програма спрямована на розвиток просторової уяви, поглиблення шкільних знань і практичних навиків у галузі конструювання і пошиття виробів.

В основі програми – особистісно-орієнтоване навчання, що враховує потреби кожного гуртківця, його здібності, уміння та навички і допомагає в повній мірі виявити та проявити творчий потенціал учнів.

Програма гуртка «Основи крою та шиття» початкового рівня розрахована для учнів 5-6 класів. На опрацювання навчального матеріалу відводиться 144 години (4 години на тиждень).

Теоретичні заняття передують практичній роботі, що сприяє застосуванню знання на практиці, свідомій і творчій роботі гуртківців над конструюванням і виготовленням швейних виробів.

Структура програми, навчальні теми забезпечують послідовне включення гуртківців у всі етапи цілісного процесу проектування і виготовлення швейних виробів: техніко-технологічні відомості, відомості про різні види тканин, волокон; елементи художнього і технічного конструювання; технологічні процеси; навички користування інструментами і різноманітними пристроями; машинами та обладнаннями під час виготовлення швейних виробів.

Використовувати здобуті знання в веденні домашнього господарства – планувати інтер'єр приміщень з урахуванням їх функціонального

призначення, доглядати за меблями, текстильними і декоративними виробами тощо.

Програма передбачає виготовлення дівчатами (з 5-го по 6-й клас) швейних виробів різної складності - від наволочки до занавіски та штори, які мають практичне застосування.

Акцент у роботі гуртківців переноситься саме на розвиток творчого і критичного мислення, уміння працювати з інформаційними джерелами, комп'ютерною технікою, формування навичок практично-технологічної документації, здійснити аналіз та оцінку технологічних об'єктів, свідомо обирати ті чи інші технологічні процеси й технічні засоби.

Робота на комп'ютері має носити систематичний характер. Гуртківці мають оволодіти прийомами роботи з пакетом різних прикладних програм.

Програма гуртка орієнтовна. Керівник гуртка може змінювати кількість годин на вивчення тем у межах розділу. Якщо він володіє передовими технологіями основ крою та шиття і за рахунок цього може прискорити навчальний процес, тобто те, що передбачено програмою, виконати за коротший термін, то час, який вивільнився, можна використати на власний розділ, урахувавши інтереси гуртківців, ступені їхньої підготовки, реальної можливості та матеріальну базу позашкільного закладу. Такі зміни мають знайти відображення в календарно-тематичних планах.

При цьому слід враховувати, що приблизно 25% навчального часу відводиться на теоретичне навчання і 75% - на виконання практичних робіт. Для досягнення поставлених у навчальній програмі мети і завдань потрібно дотримуватись певних методичних вимог:

– у центрі уваги постійно має бути особистість учня, його потреби, інтереси, почуття та інші вияви його людських характеристик, щоб засвоєний матеріал сприймався ним зацікавлено, як той, що має для нього позитивний сенс і значення;

- у процесі вивчення матеріалу мають використовуватись різні види учнівської діяльності, зважене поєднання традиційних та інтерактивних методів, вищу ступінь активності дітей;
- органічне поєднання в процесі вивчення й засвоєння матеріалу гуртку пізнавальної, розливної та виховної функції, що забезпечує заохочення дітей у навчальній та позашкільній діяльності;
- при цьому формуються такі характерні риси як вдумливість, допитливість, акуратність, воля, терпіння, вміння співпрацювати з однолітками, що заклалися в школі в попередні роки й продовжують розвиватись.

Зміст програми реалізується за допомогою сучасних педагогічних технологій освіти: проектної технології й технології формування творчої особистості.

Технологія проектування передбачає: розв'язання учнем або групою учнів певної проблеми; використання різноманітних методів, засобів навчання; інтегрування знань, умінь із різних галузей науки, техніки, творчості. Навчальне проектування орієнтоване на самостійну діяльність учнів – індивідуальну, парну або групову, упродовж визначеного відрізка часу.

Технологія формування творчої особистості передбачає визнання учня головною дійовою фігурою навчально-виховного процесу, створення в гуртку середовища пізнання, у якому реалізуються творчі здібності учнів, розвивається мислення та формується творча особистість.

Заняття в гуртку «Основи крою та шиття» створюють сприятливі умови для професійного самовизначення учнів, розвитку конструкторських здібностей, морально-вольових якостей, культури праці, сприяє формуванню інтересу до професій, пов'язаних з виготовленням швейних виробів.

Особливу увагу слід звертати на знання і точне дотримання гуртківцями правил безпечної роботи при ручній і машинній обробці швейних виробів, виробничої санітарії й особистої гігієни, навчати їх тільки

безпечним прийомам роботи, ознайомлювати із заходами попередження травматизму.

Згідно вимог Національної програми виховання дітей та учнівської молоді в Україні, яка визначає стратегію виховання підростаючого покоління в умовах становлення громадянського суспільства в незалежній Україні навчальною програмою передбачається планування заходів виховної роботи по формуванню в гуртківців комплексу громадянських якостей. Громадянське, патріотичне виховання.

Суспільно-корисна діяльність: оздоровча, пізнавальна, трудова, спортивна, художньо-естетична, пропагандистська, культурна, природоохоронна, народознавча, краєзнавча, превентивна, колективно-ігрова тощо.

Оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу гуртківцями здійснюється у двох аспектах: рівень володіння теоретичними знаннями, який можна виявити під час роботи і процесі усного опитування, та якість практичних умінь і навичок, тобто здатність до застосування вивченого матеріалу під час практичних робіт.

Тому, критерії оцінювання навчальних досягнень гуртківців носять комплексний характер. До них належать:

- рівень передбачених програмою теоретичних знань та умінь застосовувати ці знання в практичній роботі;
- уміння користуватися різними видами конструкторсько - технологічної документації та іншими джерелами інформації;
- дотримання технологічних вимог у процесі виготовлення швейних виробів (якість виробу);
- уміння організувати робоче місце і підтримувати порядок на ньому в процесі роботи;
- рівень сформованості трудових прийомів і умінь виконувати технологічні операції;
- дотримання правил безпечної праці та санітарно гігієнічних вимог;

– рівень самостійності у процесі організації й виконання роботи (планування трудових процесів, самоконтроль тощо), виявлення елементів творчості.

Виходячи із програмних вимог, для навчання відпрацьовано прогнозований результат з переліком знань, практичних навиків і вмінь, які повинні придбати гуртківці по закінченню реалізації програми навчання.

Правильна постановка навчального процесу, застосування вищезазначених різноманітних методів навчання сприяють досягненню наміченої мети і завдань, розвитку технічного мислення вихованців, успішній роботі гуртка.

До програми додано орієнтовний перелік інструментів, приладдя та спеціалізованого обладнання для організації занять в гуртку «Основи крою та шиття», а також бібліографія рекомендованої літератури педагогам та гуртківцям для використання в навчально - виховному процесі.

Тематичний план

№ п/п	Розділ теми	Усього	Теоретичних	Практичних
1	Вступне заняття	2	2	-
2	Проектування швейних виробів.	22	8	14
2.1	Об'єкти технологічної діяльності. Методи проектування.	(4)	2	2
2.2	Художнє конструювання швейних виробів.	(4)	2	2
2.3	Технічне конструювання швейних виробів	(10)	2	8
2.4	Властивості конструкційних матеріалів та їх вибір.	(4)	2	2
3	Техніка і технологічні процеси виготовлення швейних виробів із конструкційних матеріалів.	80	14	66
3.1	Технологія розмічання та різання тканини	(12)	2	10
3.2	Технологічні процеси ручної обробки та з'єднання деталей швейних виробів.	(14)	2	12
3.3	Поняття про механізми в швейних машинах. Ручна і механічна обробка деталей. Монтаж швейних виробів. Техніко-технологічна документація.	(54)	10	44

4	Оздоблення виробів	20	4	16
5	Оцінка об'єктів і процесу технологічної діяльності.	6	2	4
6	Громадянсько-патріотичне виховання. Суспільно-корисна діяльність.	12	-	12
7	Підсумкове заняття.	2	2	-
Разом		144	32	112

ПРОГРАМА

I. Вступне заняття (2 год.)

Повторення, узагальнення знань, отриманих учнями на уроках трудового навчання в школі про найпоширеніші професії, об'єкти праці, матеріали, інструменти. Ознайомлення з навчальною програмою гуртка, планом роботи на рік. Поняття про технологію. Технологія як перетворююча діяльність. Основні види технологічної діяльності у побуті. Використання знарядь праці у процесі технологічної діяльності (ножиці, голка, швейна машина і т.д.) . Основні галузі народного господарства. Приклади технологій, що застосовуються в них (легка промисловість, технології виготовлення швейних виробів). Правила внутрішнього розпорядку в майстерні та загальні правила безпечної праці. Практична робота. Ознайомлення із обладнанням майстерні. Вивчення правил внутрішнього розпорядку в майстерні та загальних правил безпечної праці.

II. Проектування швейних виробів (22год.)

1. Об'єкти технологічної діяльності. Методи проектування (4 год.)

Об'єкти технологічної діяльності: постільна і столова білизна; одяг – його види і призначення; робочий одяг, вимоги до нього.

Види інформаційних джерел про техніку та технології: телебачення, радіо, Інтернет, журнали, газети, підручники, довідники, каталоги, альбоми тощо. Спеціалізовані видання про швейні та вишиті вироби, методи пошуку

потрібної текстової та ілюстративної інформації у спеціальних виданнях. Види ілюстрацій у цих виданнях: фотографії, малюнки, схеми. Пошук зразків одягу.

Технічний опис об'єкта технологічної діяльності. Читання і аналіз опису моделей. Способи копіювання графічної інформації : за допомогою кальки, копіювального паперу, ксерокопіювання. Копіювання моделей від руки і на око.

Методи фантазування та комбінування у створенні нових об'єктів. Виявлення найкращих ознак у кожній моделі. Процес створення нової моделі із використанням найкращих ознак розглянутих моделей.

Практична робота. Створення моделі виробу із застосуванням методів фантазування та комбінування. Застосування методу фантазування з метою створення нових об'єктів (вибір об'єкта, перенесення його у фантастичні умови , уявлення фантастичного образу і відтворення його на папері). Робота зі спеціальною літературою. Пошук і підбір кількох зразків одягу, які мають різну форму, конструкцію, колір, оздоблення тощо. Копіювання графічних зображень зі спеціальних видань різними способами. Виявлення найкращих ознак у кожній моделі. Створення нової моделі з використанням найкращих ознак розглянутих моделей.

2. Художнє конструювання швейних виробів (4 год.)

Поняття про показники якості виробу : можливість використання за призначенням (функціональність); краса і привабливість (естетичність); зручність у використанні (енергономічність); легкість виготовлення (технологічність); невисока ціна (економічність).

Вимоги до білизняних виробів (гігієнічні, естетичні, економічні). Загальні відомості про процес проектування виробу, його етапи. Види проектної документації: ескіз, технічний опис, макет, креслення, лекала та шаблони. Художнє конструювання як складова процесу проектування. Ескіз. Форма

різних об'єктів. Колір. Особливості художнього оформлення постільної і столової білизни. Українські національні традиції в оздобленні постільної і столової білизни, їх кольорове рішення. Історичні відомості про розвиток форм деяких виробів одягу та ін. Базова форма. Моделі-аналоги.

Практична робота 1. Виконання ескізу виробу. Ознайомлення зі зразками художнього оформлення вікон. Виконання кольорового ескізу виробу (техніка виконання – за бажанням гуртківця).

Практична робота 2. Складання ескізів моделей-аналогів. Розпізнавання і аналіз моделей-аналогів. Складання ескізів моделей-аналогів штор.

3. Технічне конструювання швейних виробів (10 год.)

Технічне конструювання як етап проектування виробу. Поняття про технічний рисунок, креслення. Основні правила їх оформлення (типи ліній, нанесення розмірів, застосування масштабу, умовні позначення).

Вихідні дані для побудови креслення виробу (штор, ламбрекенів). Побудова креслення об'єкта проектування. Моделювання, виготовлення лекал. Поняття про побудову базових конструкцій. Вихідні дані для побудови креслення базової конструкції штор. Загальні відомості про будову вікон. Зняття мірок для побудови штор. Умовні позначення мірок. Послідовність і правила побудови креслення штор. Поняття про технічне моделювання. Моделювання штор, ламбрекена виготовлення лекал.

Практична робота 1. Побудова креслення виробу. Виконання технічного рисунка з дотриманням пропорцій. Зняття мірок побудови креслень виробу (штор, ламбрекенів). Виконання креслень у масштабі та в натуральну величину. Моделювання виробу, виготовлення лекал.

Практична робота 2. Побудова штор. Виконання креслення деталей ламбрекена. Виконання технічного малюнка штор, ламбрекенів. Опис моделі. Зняття мірок і записування результатів обміру стіни. Побудова креслень штор. Моделювання. Виготовлення лекал.

4. Властивості конструкційних матеріалів та їх вибір (4 год.)

Застосування текстильних матеріалів для виготовлення швейних виробів. Короткі відомості про текстильні волокна та їх види, будова тканини (основа, піткання, пруг). Властивості ниток основи і піткання. Лицьовий і виворітний боки тканини. Поняття про ткацьке переплетення. Полотняне переплетення. Загальні відомості про прядіння і ткацтво. Вибір тканини для виготовлення штор та ламбрекенів. Розрахунок необхідної кількості матеріалів для виготовлення виробу.

Відомості про властивості конструкційних матеріалів: геометричні (ширина, довжина, товщина); механічні (міцність, розтяжність, пластичність, зминальність тощо); оптичні (опір різанню, обсипальність тощо). Врахування властивостей матеріалів у процесі їх вибору та виготовлення виробів.

Властивості тканини. Оптичні властивості: колір, блиск. Механічні властивості: міцність, розтяжність, зминальність, драперувальність. Гігієнічні властивості: гігроскопічність, повітропроникність, теплозахисні. Технологічні властивості: обсипальність.

Короткі відомості про волокна рослинного походження. Розпізнавання різних видів тканин. Їх використання для виготовлення швейних виробів. Тканини для пошиття штор, їх підбір. Розрахунок необхідної кількості тканини.

Практична робота. Підбір матеріалів для виготовлення виробу. Ознайомлення із видами конструкційних матеріалів. Ознайомлення із різними видами волокон, пряжі, тканини за колекціями зразків. Визначення ниток основи й піткання, лицьового й виворітного боків тканини. Ознайомлення зі зразками бавовняних і льняних тканин за колекціями. Розпізнавання бавовняних і льняних тканин. Розпізнавання тканин полотняного переплетення. Підбір матеріалів для виготовлення виробу. Розрахунок необхідної кількості тканини.

III. Техніка і технологічні процеси виготовлення швейних виробів із конструкційних матеріалів (80 год.)

1. Види технологічних процесів. Розмічання та різання тканини (12 год.)

Етапи виготовлення виробу (отримання окремих деталей, їх обробка, з'єднання деталей, оздоблення). Загальні відомості про способи отримання деталей заданої форми із різних конструкційних матеріалів. Особливості процесу різання різних матеріалів. Правила розмічання деталей виробів для вирізання. Знаряддя праці для ручної обробки матеріалів різанням.

Процес розкрою тканини : підготовка тканини до розкроювання, розкладання лекал, деталей штор та ламбрекенів на тканині, крейдування, розкроювання деталей і їх перевірка. Економія сировини під час розкроювання тканини. Правила безпечної праці. Використання відходів матеріалів. Відомості про застосування механічних знарядь праці для різання матеріалів.

Практична робота. Розкроювання виробу. Підготовка тканин до розкроювання. Економна розкладка лекал на тканині, крейдування. Контроль якості крою. Орієнтовний перелік об'єктів праці: штори різної форми та ламбрекени, тюлі різного крою.

2. Технологічні процеси ручної обробки та з'єднання деталей швейних виробів (14 год.)

Ручні знаряддя праці як вид технічних об'єктів, їх використання у сучасних технологічних процесах у побуті і на виробництві. Типові знаряддя праці для ручної обробки різних конструкційних матеріалів (ножиці, голки, наперсток, лінійка тощо). Організація робочого місця для виконання ручних робіт з обробки тканини. Поняття про технічну культуру. Правила безпечної праці та санітарно - гігієнічні вимоги. Інструменти і пристрої для пошиття і вишивання виробів. Термінологія ручних робіт та волого-теплової обробки.

Ручні стібки і строчки. Технологія виконання ручних швів: «уперед голку» за «голку», «стебловий», «тамбурний»», «козлик», «петельний». Застосування

швів . Їх графічне зображення. Послідовність та технічні умови виконання швів. Вишивка як вид декоративно-ужиткового мистецтва. Вибір мотивів для вишивання. Розміщення вишивки на виробі. Прийоми роботи з праскою. Режим нагрівання праски. Відомості про оздоблення швейних виробів з допомогою вишивок.

Ручні знаряддя праці для оздоблювальних робіт. Загальні відомості про українські народні традиції в оздобленні виробів. Відомості про механічні способи з'єднання деталей із різних конструкційних матеріалів (зв'язування, скручування, зшивання, склеювання та ін.). Ручні знаряддя праці для з'єднання матеріалів. Поняття технологічної операції. Технологічні операції в технології ручного виготовлення швейного та вишитого виробу.

Практична робота 1. Виконання ручних швів. Організація робочого місця для виконання ручних швів. Вправи на виконання ручних швів.

Практична робота 2. Виготовлення нескладного виробу. Виготовлення нескладного виробу із застосуванням вивчених швів. Орієнтовний перелік об'єктів праці : гольник, при хватка, підставка під гаряче, серветка, постільна білизна, кишенька для інструментів, рушничок, носова хусточка, закладка, листівка, тощо.

3. Поняття про механізми в швейних машинах. Ручна і механічна обробка деталей. Монтаж швейних виробів. Техніко- технологічна документація (54 год.)

Призначення і загальна будова універсальної побутової швейної машини з ручним і ножним приводами. Організація робочого місця за швейною машиною. Правила безпечної праці. Санітарно – гігієнічні вимоги під час роботи на швейній машині. Прийоми роботи на швейній машині. Заправлення нижньої та верхньої ниток у машину. Будова машинної голки. Будова шпульного ковпачка. Регулювання натягу ниток. Прийоми догляду за швейною машиною.

Поняття про механізми в машинах. Механізми для передачі обертального руху (пасова, зубчата). Передатне число. Механізми для перетворення обертального руху в поступальний і навпаки. Поняття про кінематичну схему. Основні умовні позначення на кінематичних схемах (вал, вісь, зубчате колесо, пас, гвинт тощо).

Будова і принцип роботи регулятора натягу верхньої нитки. Намотування ниток за допомогою моталки. Усунення дефектів строчки (нерівномірний, слабкий або надмірний натяг нитки).

Машинні шви. Графічне зображення швів. Технологія виконання швів : зшивний на ребро, із розпрасуванням, із запрасуванням і подвійний, упідгин з відкритим та закритим зрізами, накладний і надстрочний.

Поняття технологічної операції. Технологічні операції в технології машинного виготовлення швейного виробу. Інструкційна карта як вид техніко – технологічної документації.

Технологічна послідовність виготовлення швейного виробу. Поняття про схему монтажу виробу, механічні знаряддя праці для з'єднання матеріалів, їх переваги над ручними. Послідовність обробки і з'єднання деталей виробів. Ручні та машинні шви, що використовуються для виготовлення виробів. Ручна і машинна обробка окремих деталей. Волого – теплова обробка.

Короткі відомості про догляд за постільною та столовою білизною (прання, крохмалення, підсинення, прасування). Основні умовні позначення способів догляду за білизною (прання, прасування).

Ознайомлення із типовими професіями, робота яких пов'язана із виготовленням та обробкою текстильних матеріалів : прядильниця, ткач, вишивальниця ручної вишивки. Об'єкти їх праці, типові умови праці. Загальні вимоги до працівників цих професій.

Практична робота 1. Вправи з керування швейною машиною. Ознайомлення із загальною будовою швейної машини. Організація робочого місця. Набування навичок керування швейною машиною без заправлення ниток.

Практична робота 2. Заправлення ниток у машину та виконання строчок. Заправлення верхньої та нижньої ниток у швейну машину. Виконання прямолінійних, хвилястих, зигзагоподібних строчок на тканині. Керування машиною із заправленими нитками

Практична робота 3. Виконання машинних швів. Усунення дефектів строчки.

Вивчення будови регулятора натягу верхньої нитки, моталки швейної машини. Намотування ниток за допомогою моталки. Вправи у виконанні машинних швів (зшивний на ребро, із розпрасуванням, з заправуванням і подвійний, з відкритим та закритим зрізами, накладного і надстрочного).

Розпізнавання строчок з нерівномірним, слабким або надмірним натягом ниток, усунення дефектів.

Практична робота 4. Технологія виготовлення деталей і монтажу швейних виробів.

Визначення технологічної послідовності виготовлення виробів. Виготовлення деталей виробів за інструкційними картками. З'єднання, монтаж виробів. Остаточна обробка виробів. Контроль якості у процесі роботи.

4.Оздоблення виробів (20 год.)

Особливості технологічних процесів оздоблення швейних виробів з використанням вишивок. Відомості про механічні знаряддя праці для виконання оздоблювальних робіт.

Українська вишивка – традиційний вид оздоблення одягу. Короткі відомості про види технік вишивання (однобічні й двобічні, глухі й прозорі, лічильні й вільні). Поняття про поверхнево – нашивні (глухі) лічильні техніки вишивання. Техніки, характерні для свого регіону.

Орнамент. Види орнаментів. Рапорт. Перенесення малюнка на тканину способом припороху. Технологія вишивання штапівкою. Вишивання косим хрестиком по горизонталі, вертикалі, по діагоналі.

Професійна діяльність майстра народної вишивки. Типові умови праці, знаряддя і предмети праці. Вимоги до особистісних якостей людини. Відомі центри народної вишивки в Україні.

Практична робота 1. Виконання оздоблювальних швів. Вправи на виконання найпростіших швів технік «штапівка», «косий хрестик». Добір візерунка для оздоблення виробу. Перенесення візерунка на тканину.

Практична робота 2. Оздоблення виробу. Оздоблення виробу вивченими швами. Орієнтовний перелік об'єктів праці : серветка, рушничок, листівка, ялинкові прикраси та сувеніри, занавіски, декоративні картинки і панно.

5. Оцінка об'єктів і процесу технологічної діяльності (6 год.)

Поняття про методи контролю якості швейного виробу. Візуальний метод оцінювання об'єктів праці. Чистота і акуратність виготовленого виробу. Особливості візуального оцінювання швейного і вишитого виробу. Вимірювання лінійних розмірів (лінійкою і сантиметровою стрічкою). Оцінка геометричних розмірів з масштабною лінійкою, сантиметровою стрічкою . Поняття витрати. Визначення витрат на виготовлення виробу.

Практична робота. Оцінювання виготовлених виробів. Візуальна оцінка якості виготовленого виробу (чистота, акуратність виробу, якість виконання строчок і швів). Вимірювання лінійних розмірів деталей. Розрахунок основних витрат на виготовлення виробу : матеріалів (тканина, нитки, оздоблення тощо) та затрат часу.

6. Громадянсько–патріотичне виховання. Суспільно–корисна діяльність (12 год.)

Планування заходів виховної роботи по формуванню в учнів комплексу громадянських якостей. Громадянське, патріотичне виховання. Суспільно – корисна діяльність: оздоровча, пізнавальна, трудова, спортивна, художньо –

естетична, пропагандистська, культурна, природоохоронна, народознавча, краєзнавча, превентивна, колективно – ігрова тощо.

7. Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи гуртка за рік. Організація підсумкової виставки робіт гуртківців. Визначення і відзначення кращих вихованців гуртка. Завдання на літо.

Прогнозований результат

По закінченню реалізації навчальної програми вихованці гуртка повинні **знати** :

- суть технологічних процесів ;
- правила внутрішнього розпорядку та безпечної праці в майстерні;
- поняття технічного рисунка, креслення;
- послідовність побудови креслень занавісок, штор ламбрекенів;
- види конструкційних матеріалів, їх властивості;
- призначення і загальну будову універсальної побутової швейної машини з ручним і ножним приводами, будову машинної голки, шпульного ковпачка;
- охарактеризувати вишивку як вид декоративно – ужиткового мистецтва;
- мати уяву про професійну діяльність майстра народної вишивки і назвати відомі центри народної творчості в Україні;
- мати уявлення про основні види орнаментів, характерні для української народної вишивки, технологію вишивання штапівкою і косим хрестиком;

вміти :

- обґрунтувати вибір об'єкта технологічної діяльності залежно від потреб людини;
- назвати види одягу , вимоги до нього;
- охарактеризувати процес проектування, художнього конструювання, назвати основні види проектної документації;
- дотримуватись правил оформлення і виконання ескізу об'єкта праці;
- охарактеризувати технічне конструювання як етап проектування виробу;

- виконати технічний рисунок, креслення виробу, виготовити лекала;
- розпізнати тканини полотняного переплетення, лицьовий і виворітний боки тканини;
- підібрати матеріали для виготовлення виробу, розрахувати їх необхідну кількість;
- розпізнати і назвати інструменти і пристрої для пошиття і вишивання, ручні стібки і строчки, їх графічне зображення;
- підготувати деталі крою виробів до обробки, виконати ручну і машинну їх обробку;
- вишивати нескладні візерунки техніками «штапівка», «косий хрестик»;
- дотримуватись правил безпечної праці та санітарно – гігієнічних вимог під час вишивання;

2.3. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів.

Навчальний процес з трудового навчання передбачає використання нових інформаційних технологій, ефективних форм і методів навчання, які забезпечують ґрунтовну трудову підготовку, високий рівень навчальних досягнень учнів та особисто зорієнтованого професійного самовизначення.

Особливу увагу вчитель трудового навчання повинен звертати на вибір об'єктів праці, оптимального застосування учнями засвоєних знань, умінь та навичок при їх виготовленні та подальшому використанні в умовах школи, сім'ї тощо.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з предметів інваріантної складової (незалежно від кількості годин, що відведено на їх вивчення з інваріантної та варіативної складової) здійснюється за 12-бальною шкалою (відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів та облік знань з трудового навчання (технології) і методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України).

Навчальні досягнення учнів з курсів за вибором оцінюються вербально; у класному журналі, таблиці навчальних досягнень учнів ставиться «зараховано» з цих предметів (курсів) у кінці семестрів та року (за будь-якого рівня навчальних досягнень).

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з трудового навчання мають комплексний характер і повинні визначати:

- рівень оволодіння передбаченими програмою теоретичними знанням, умінням застосовувати ці знання у практичній роботі;
- рівень самостійності у процесі організації та виконання роботи (планування трудових процесів, виявлення елементів творчості, самоконтроль, тощо);
- вміння користуватися різними видами конструкторсько-технологічної документації та Іншими джерелами інформації;
- дотримання технічних вимог у процесі виконання робіт (якість виробу);
- рівень сформованості трудових прийомів, умінь та навичок при виконанні технологічних операцій;
- дотримання норм часу на виготовлення виробу (якщо час зазначений);
- вміння організувати робоче місце і підтримувати відповідний порядок на ньому під час теоретичних та практичних занять;
- дотримання правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог.

Для здійснення тематичного обліку знань учнів з предмета необхідно:

- під час вивчення теоретичного матеріалу та формування практичних умінь та навичок направляти зусилля учнів на осмислення і засвоєння основного з кожної навчальної теми;
- результати тематичного обліку знань учнів можна використовувати для корекції рівня їх навчальних досягнень та надання своєчасної допомоги окремим учням у подоланні тимчасових невдач.

Враховуючи, що основною структурною одиницею тематичного обліку знань учнів є навчальна тема, що за обсягом може передбачити різну кількість годин, вчителю доцільно при проведенні тематичного обліку знань об'єднувати невеликі за обсягом (до 2 годин) теми і розділяти об'ємні (більші ніж 8-10 годин) теми відповідно до логічної структури змісту навчального матеріалу.

Реалізація програм з трудового, профільного та професійного навчання передбачає використання фронтальної, бригадно-ланкової, індивідуальної та інших форм трудової діяльності учнів.

Беручи до уваги, що оцінювання кожного учня на уроці не є обов'язковим, слід завчасно визначати форми і методи виявлення рівня готовності учнів до виконання практичних завдань (знання необхідних правил техніки безпеки, дотримання технологічної дисципліни, санітарно - гігієнічних вимог і т.д.); завдання, вправи, види робіт та об'єкти праці необхідно підбирати так, щоб вони сприяли логічному засвоєнню основного змісту матеріалу теми.

Для перевірки та оцінювання результатів виконання практичних робіт учителю доцільно самостійно обрати форму її здійснення з урахуванням конкретної навчальної ситуації.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
I. Початковий	1	<p>Учень може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи. Знаходячись під постійною опікою вчителя може виконувати лише окремі фрагменти практичних завдань (технологічних операцій).</p> <p>Вимагає постійної уваги і допомоги при</p>

		організації робочого місця, виконанні трудових прийомів, вимог техніки безпеки і санітарної гігієни
	2	<p>Учень фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхові уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність елементарно висловити думку.</p> <p>Під постійною опікою вчителя може виконати незначну частину практичних робіт (технологічних операцій).</p> <p>Вимагає суттєвої допомоги при організації робочого місця, виконанні трудових прийомів, вимог техніки безпеки та санітарної гігієни.</p>
	3	<p>Учень відтворює менше половини навчального матеріалу, з допомогою вчителя виконує елементарні практичні роботи.</p> <p>Виготовлений виріб (виконана робота) має низький рівень якості.</p> <p>Вимагає періодичної допомоги при організації робочого місця, виконанні трудових прийомів, вимог техніки безпеки та санітарної гігієни.</p>
II. Середній	4	Учень знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворювати його не в повному обсязі відповідно до тексту підручника або пояснення вчителя.

	<p>Під керівництвом вчителя може виконувати близько половини практичних завдань (технологічних операцій).</p> <p>Виготовлений виріб (виконана робота) хоч і має суттєві відхилення від якісних показників, але можливе їх виправлення.</p> <p>В окремих випадках вимагає допомоги учителя в виконанні виробу</p>
5	<p>Учень розуміє основний навчальний матеріал, здатний дати визначення понять, але при цьому допускає помилки.</p> <p>За допомогою вчителя може відтворити значну частину матеріалу, частково обґрунтувати та проаналізувати її, зробити висновки.</p> <p>Під час виконання практичних завдань потребує систематичної допомоги вчителя.</p> <p>Виготовлений виріб, маючи певні відхилення від встановлених якісних показників, може бути використаний за призначенням.</p> <p>Вимагає постійного контролю вчителя при організації робочого місця, дотриманні правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог.</p>

	6	<p>Учень виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу.</p> <p>Відповідь його у цілому правильна, але недостатньо осмислена.</p> <p>За допомогою вчителя може аналізувати навчальний матеріал але вимагає підтримки вчителя при виробі виробу навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки,</p> <p>Під час виконання практичних робіт вимагає постійної консультації вчителя.</p> <p>Виготовлений виріб (виконана робота) середнього рівня якості.</p> <p>Вимагає епізодичного контролю при організації робочого місця, виконанні трудових прийомів, дотриманні правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог.</p>
III. Достатній	7	<p>Учень виявляє знання і розуміння переважної більшості навчального матеріалу.</p> <p>При виконанні практичних завдань вимагає періодичної консультації вчителя.</p> <p>Вміє користуватися необхідною конструкторсько-технологічною документацією, що передбачена програмою.</p> <p>Виготовлений виріб (виконана робота) достатнього рівня якості.</p> <p>Правильно виконує переважну більшість</p>

	<p>технологічних операцій.</p> <p>Організація робочого місця відповідає вимогам.</p> <p>Дотримується правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог.</p>
8	<p>Знання учня є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал, вміє аналізувати, робити висновки.</p> <p>Відповідь його повна, логічна, обґрунтована але з деякими неточностями.</p> <p>Самостійно застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань.</p> <p>Користується необхідною конструкторсько-технологічною документацією, яка передбачена програмою.</p> <p>Виготовлений виріб (виконана робота) хорошого рівня якості, хоча і не значні відхилення від якісних показників.</p> <p>Виконує прийоми і технологічні операції в межах визначених норм часу.</p> <p>Організація робочого місця відповідає вимогам,</p> <p>Дотримується правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог</p>

	9	<p>Учень вільно володіє вивченим матеріалом, уміє узагальнювати і систематизувати інформацію.</p> <p>Самостійно застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань.</p> <p>Може користуватись конструкторсько-технологічною документацією, що передбачена програмою.</p> <p>Виготовлений виріб (виконана робота) хорошого рівня якості.</p> <p>Правильно виконує всі прийоми і технологічні операції в межах визначених норм часу.</p> <p>Організація робочого місця відповідає вимогам. Дотримується правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог.</p>
IV. Високий	10	<p>Учень володіє глибокими, міцними знаннями, всебічно використовує їх під час виконання різних видів практичних робіт.</p> <p>Вміє користуватись конструкторсько-технологічною документацією.</p> <p>Правильно виконує всі прийоми і технологічні операції в межах визначених норм часу,</p> <p>Виготовлений виріб (виконана робота) високого рівня якості.</p> <p>Забезпечує зразкову організацію праці та дотримання правил техніки безпеки і санітарно-гігієнічних вимог.</p>

	<p>11</p>	<p>Учень володіє узагальненими, глибокими знаннями з предмету, цілеспрямовано використовує їх при виконанні практичних завдань,</p> <p>Користується різними видами конструкторсько-технологічної документації, використовує додаткові джерела інформації, що рекомендовані програмою.</p> <p>Правильно і впевнено виконує усі прийоми і технологічні операції в межах визначених норм часу,</p> <p>Виготовлений виріб (виконана робота) високого рівня якості,</p> <p>Забезпечує високий рівень організації праці та дотримання правил техніки безпеки і санітарно-гігієнічних вимог.</p>
	<p>12</p>	<p>Учень має системні знання, виявляє здатність й раціональні рішення у виконанні теоретичних і практичних завдань.</p> <p>Вільно користується різними видами конструкторсько-технологічної документації та додатковими джерелами інформації, які рекомендовані програмою.</p> <p>Бездоганно виконує всі прийоми і технологічні операції в межах визначених норм часу.</p> <p>Виготовлений виріб (виконана робота) високого рівня якості.</p>

		Самостійно та систематично забезпечує зразкову організацію праці і робочого місця, дотримання правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог.
--	--	--

РОЗДІЛ III. Творчий проект декоративного оформлення вікон «Посмішка»

3.1. Організаційні заходи виконання творчого проекту.

Величезна кількість людей вважають, що створити інтер'єр значить правильно вибрати обробку і розташувати предмети меблів.

Але це зовсім не так, оскільки в інтер'єрі також має місце текстиль.

На його вибір не завжди приділяють достатню кількість уваги, і це призводить до негативних наслідків.

Тканинні складові в інтер'єрі можуть як доповнити, так і повністю зіпсувати зовнішній вигляд кімнати.

Основне місце все-таки варто віддати шторам, оскільки вони завжди знаходяться на самому видному місці.

Вони можуть багато сказати про смакові переваги своїх господарів. Зараз великого поширення набуває такий вид роботи з тканиною, як шиття.

Оволодіння цією технікою сприяє розвитку творчих здібностей учнів, формуванню в них художнього смаку, розвитку логічного мислення та розумінню ними краси.

Організаційно – підготовчий етап.

Робота над проектом починається із вивчення історії виникнення шиття. Перша голка із сталі з'явилася в Китаї ще до нашої ери. Вважається, що там же був винайдений наперсток. Ще один інструмент будь-якої швачки — ножиці. Їх прообраз використовували ще в Давньому Єгипті.

А сучасний вигляд - два схрещені леза — додав ножицям Леонардо да Вінчі. До винаходу швацької машини кожне плаття, те, що одягалось було

справжнім витвором мистецтва, особливо якщо воно створювалося для царської особи. Але поступово ручна праця пішла в минуле, а шиття одягу набуло характеру масового потоку.

Фасони стали спрощуватися, а якісний одяг ручної роботи став предметом розкоші. Шиття використовується не лише при створенні одягу. Оббивки і чохла м'яких меблів, постільна білизна, штори, жалюзі.

У арсеналі сучасних кравців є безліч різних допоміжних інструментів, починаючи від голок різних видів і закінчуючи різними складними машинами, які допомагають зробити виріб максимально якісним, красивим і довговічним.

Так що ж необхідно сучасному кравцеві для того, що б зшити убрання. Це: тканина, нитки, голки, шпильки, наперсток, подушечка, віск, ножиці, ніж, прозора лінійка-шаблон, широка дерев'яна лінійка, звичайна лінійка, сантиметрова стрічка, коліщатка для перенесення викрійки, копіювальний папір, кравецька крейда або олівець, швацька машина, електрична праска з парозволожувачем, фурнітура для шиття.

Технічне завдання.

Призначення проектного виробу.

Предмети інтер'єру, виготовлені власноруч, призначені стати не тільки окрасою будь-якого приміщення, а й відображають особистість їх творця.

У виробі нам треба поєднати національні традиції декоративно-ужиткового мистецтва з сучасними матеріалами та технологією.

Вимоги для проектного виробу

- а) предмет інтер'єру повинен створювати затишок;
- б) штори мають відповідати стилю інтер'єру приміщення;
- в) тканини й матеріали треба підібрати так, щоб вони відповідали народним традиціям, залишаючись при цьому сучасними;
- г) технологія виготовлення виробу має враховувати можливості шкільної майстерні.

Вимоги до конструкції.

Проектований предмет інтер'єру має бути зручним у користуванні, нескладним у виготовленні. Конструкція повинна бути проста, але оригінальна.

Вимоги до матеріалів.

Тканини мають підходити одна до одної за фактурою та кольором, повинні мати невисоку обсяпальність. Фурнітура з часом не повинна вигорати.

Технічна пропозиція.

Проаналізувавши різні види штор інтер'єру, зупиняємось на класичних з ламбрекенами тому що:

- а) їх можна використати для прикрашання будь-якого приміщення;
- б) має багато варіантів обробки країв і способів кріплення до стіни;

Документація творчого проекту

Графічна документація

Аналіз зразків-аналогів.

При перегляді різних видів штор, більш за все сподобались штори з ламбрекенами. Тому при виборі зразків були обрані 3 приклади, які представлені в додатку №1.

Характеристика зразків

Вимоги до конструкції	Зразок 1	Зразок 2	Зразок 3
Призначення зразку	Для прикрашання інтер'єру	Для прикрашання інтер'єру	Для прикрашання інтер'єру
Матеріал деталей	Тканини з натуральних волокон	Тканини з натуральних волокон	Тканини з натуральних волокон
Кількість використаних технік	2	2	3
Складність конструкції	Низька	Середня	Висока
Естетичність і оригінальність	Середня	Середня	Висока
Технологічність виготовлення	Низька	Низька	Середня

Зразок №1

Зразок №2

Зразок №3

При аналізі конструкції виробу – складності конструкції деталей, естетичного вигляду, оригінальності виробу – дійшли висновку, що кожен зі зразків не задовольняє всіх вимог, які ми хочемо побачити в готовому виробі. Тому було вирішено намалювати свій ескіз, в якому буде потрібна кількість технік та який буде мати необхідний естетичний вигляд. До того ж така робота буде оригінальною та неповторною, адже вона авторська.

Ескізний проект.

Опис зовнішнього вигляду.

Штори прямокутної форми з ламбрекенами на 3 вікна. Штори складаються з чотирьох деталей: верхньої – твердого ламбрекена(бандо), довгих штор, коротких штор і тюлі. Перед пошиттям штор спочатку малюємо ескіз на малому форматі – альбомний аркуш А4 і розфарбовуємо. Кольоровий ескіз допоможе при виборі тканин для виготовлення штор.

Технологічна документація.

Розробка технічного проекту.

Вихідні дані для побудови деталей штор обумовлені величиною малюнка та його розташуванням на виробі.

Найменування вимірів	Величина вимірів (см)
Довжина штор	280
Ширина штор	130
	2*160
Шанзалізе	170
	2*200
Тюль	750
Бандо(твердий ламбрекен)	640

Добір матеріалів.

Композиція на вікно буде складатися із 4 деталей. Верхня штора з однотонної матерії, нижня з матерії з малюнком, поверх штор буде твердий ламбрекен, поміж штор тюль.

Вибір технології виготовлення виробу.

З'єднати деталі штор між собою можна за допомогою тасьми:

- а) пришити вручну петельним або гладковим швом;
- б) пришити на швейній машині;
- в) приклеїти.

Проаналізувавши ці способи, зупинимось на всіх. Ламбрекен буде приклеюватися на флізелін за допомогою термокля.

Технологічний етап.

Використані матеріали та інструменти:

- нитки різних кольорів
- простий олівець,
- ножиці, голки,
- фурнітура для обробки тканин
- тканина різної текстури
- вимірювальна стрічка
- праска

Технологічна карта на виготовлення декоративного оформлення вікон «Посмішка»

№ з/п	Послідовність виконання	Графічне зображення	Матеріали та інструменти
1	Підготувати основу намалювати малюнок і зробити з нього трафарет. З цього трафарета з невеликими припусками вирізаємо стежку і флізелін.		Папір, олівець, ножиці, флізелін.
2	Виготовлення ажурного ламбрекенау.		Станок для автоматичного крою тканини лазером

3	<p>Виготовлення першого виду штор. Зі шторної тканини відрізаємо чотири відрізки розміром:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 30см. 2-3. 160см. 4. 100см 		<p>Шторна тканина, ножиці, кравецький метр.</p>
4	<p>Виготовлення другого виду штор. З тканини шанзалізе відрізаємо чотири відрізки розміром:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 50см. 2-3. 200см 4. 120см. 		<p>Тканина шанзалізе, ножиці, кравецький метр.</p>
5	<p>Пришиваємо тасьму на штори. Беремо вісім відрізків тасьми по:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 30см. 2-3. 160см. 4. 100см 5. 30см. 6-7. 160см. 8. 100см 		<p>Ножиці, швейна машинка, тасьма.</p>
6	<p>Виготовлення третього виду – тюль. З тканини для тюлі відрізаємо три відрізки за розміром 250 см.</p>		<p>Тканина для тюлі, ножиці, кравецький метр.</p>
7	<p>Пришиваємо тасьму на тюль – 3 куска по 250 см.</p>		<p>Ножиці, швейна машинка, тасьма.</p>

8

Заключний етап – прасувати штори, тюль та повісити їх на вікна

Праска, драбина.

1.1. Економічне та екологічне обґрунтування.

Визначення собівартості виробу.

Собівартість виробу визначається як $C = \text{Сел.} + \text{Цм.} + \text{Роп.} + \text{Озп.}$, де

Сел. – витрати на електрику

Цм. – витрати на матеріал

Роп. – витрати на платню працівнику

Озп. – відсоток від заробітної платні податку

Визначення собівартості сировини та матеріалів:

№ з/п	Сировина й матеріали	Вартість за одиницю (грн)	Кількість	Вартість (грн)
1	Тканина на штори	150 грн за 1м	4,5м	675 грн
2	Шанзалізе	450грн за1м	5,7м	2565грн
3	Тюль	85грн за1м	7,5	637,5грн
4	Ламбрекен	970грн за 3 м	2 шт.	1940грн
5	Нитки швацьки різних кольорів	10 грн за 1 катушку по 20 метрів	4 катушки	40грн
6	Тасьма	17грн за1м	10,2м	173,40грн
Загальна вартість				6030,9

Всі матеріали, що були використані під час роботи над шторами екологічно чисті, без токсичних хімічних та радіоактивних домішок.

Рекомендована література

1. Воронецька І.В. Рукоділля в школі. К: Поліграф книга, 1998.175с.
2. Гасюк О.О., Степан М.Г. Художнє вишивання. К: Вища школа, 1987.103с.
3. Гусакова М.А. Аппликация. М: Просвещение, 1987.126с.
4. Кравченко Тамара, Коберник Олександр. Методика проектного навчання на уроках обслуговуючої праці в 5 класі. К: Шкільний світ, 2006.198с.
5. Макаренко О.Ю. Веселі клаптики. К: Веселка, 1996.48с.
6. Мадзігон В.М. Навчальна програма «Трудове навчання. 5-9 класи . «Нова редакція», 20с.

Екологічний аспект текстильних матеріалів.

Високий рівень концентрації промисловості і сільськогосподарського виробництва, непродумана, екологічно необґрунтована діяльність певних структур, деформація галузевої структури економіки призвели до того, що одним з найбільших джерел забруднення природи є легка промисловість, зокрема текстильна.

Основні екологічні проблеми, викликані діяльністю заводів з виробництва тканин – токсичні речовини, що потрапляють в атмосферу і стічні води. Вентиляційні викиди можуть містити пари розчинників, формальдегід, вуглеводень, сірководень і з'єднання металів. Забруднення стічних вод барвниками представляє серйозну екологічну проблему. Використання хімічних речовин при виробництві тканин може бути небезпечно для людини. Залишки формальдегіду та деяких сполук важких металів можуть викликати роздратування шкіри.

Останнім часом люди все частіше стали звертати увагу на екологічність текстильної продукції. Тому виробникам довелося посилити заходи екологічного контролю. Рішенням може стати використання матеріалів, що виробляють мінімальну кількість шкідливих речовин. Натуральні тканини стають все більш популярними, а штучні відходять на задній план. Як було вже зазначено, текстильна промисловість створює чимало проблем екологічного характеру. Щоб зменшити кількість шкідливих відходів використовують натуральні барвники, які можна отримати з різних видів рослин, тваринних організмів, або шляхом мікробіологічних технологій. те, що виділяються шкідливі речовини, при їх переробці. Це також шкодить здоров'ю людини.

Але, незважаючи на недоліки штучних волокон, у них є і переваги. Текстильні вироби нового покоління відповідають потребам людини, володіють багатофункціональними і комфортними властивостями. Як не дивно, використання одягу на основі синтетичних волокон дозволяє підвищити працездатність організму в екстремальних умовах. Такі тканини

незамінні у виробництві одягу для полярників і пожежників. Ще один плюс штучних волокон те, що їх виробництво вирішило проблему з нестачею матеріалів. Тепер підприємствам з виробництва одягу не обов'язково знаходиться поруч з бавовняними плантаціями або фермами з розведення худоби. Також синтетичні тканини добре зберігають форму, не мнуться і не дають усадки. Саме ці властивості особливо цінуються в побуті і підштовхнули до створення змішаних тканин. З домішкою хімічних волокон виробляється близько 20% бавовняних, 5% лляних, 81% вовняних і більше 97% шовкових тканин, що певною мірою знижує напруженість у забезпеченні галузі сировиною і робить одяг більш гігієнічною, в порівнянні з чисто синтетичним матеріалом.

В залежності від мети та призначення виробів натуральні тканини використовуються як гіпоалергенні в постільній і натільній білизні, а штучні вирішують питання безпеки (вогнетривкі), захисту від пошкоджень (брезенти) та ін.

Розділ IV. Охорона праці

ПРАВИЛА

безпеки під час занять у навчальних і навчально-виробничих майстернях навчальних закладів системи загальної середньої освіти

1. Вимоги безпеки праці в навчальних майстернях

1.1. Майстерні навчального закладу використовуються під час проведення занять з трудового навчання і поділяються на:

- навчальні майстерні для трудового навчання молодших школярів віком 6 - 10 років (1 - 4 класи);
- навчально-виробничі майстерні, у яких здійснюється трудове, допрофільне навчання і допрофесійна підготовка учнів 5 - 9 класів;
- навчально-виробничі майстерні загальноосвітніх, позашкільних та інших навчальних закладів системи загальної середньої освіти для трудового і виробничого навчання та профільної, допрофесійної і професійної підготовки учнів 10 - 12 класів.

1.2. Не дозволяється організація майстерень у підвальних і напівпідвальних приміщеннях.

1.3. У зв'язку з особливостями педагогічного процесу і великою фізичною активністю учнів під час роботи площа робочого місця на одного учня має бути збільшена на 25 - 40 % порівняно з нормою площі робочого місця дорослого робітника.

1.4. Вимоги безпеки праці під час роботи з електрифікованим інструментом визначаються Правилами безпечної експлуатації електроустановок споживачів.

1.5. Учні забезпечуються обладнанням та інструментами відповідно до Переліку допоміжних засобів навчання та шкільного обладнання, рекомендованого Міністерством освіти і науки України

1.6. Усі матеріали, які використовуються при будівництві, реконструкції та оздобленні приміщень майстерень, настилу підлоги, повинні мати позитивний висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи.

1.7. У майстерні слід мати аптечку (додаток 2), а також інструкцію з надання першої (долікарської) допомоги, де вказати адресу і телефон найближчої лікувально-профілактичної установи, що може надати медичну допомогу. Ця інструкція розробляється завідувачем майстерні відповідно до Правил надання першої (долікарської) допомоги (додаток 3). Учні мають бути обізнані з Правилами надання першої (долікарської) допомоги.

2. Вимоги до освітлення, опалення і вентиляції

2.1. Природне й штучне освітлення приміщень майстерень має задовольняти вимоги, передбачені вимогами СНиП II-4-79 "Естественное и искусственное освещение" та ДБН В.2.5-28-2006 "Природне і штучне освітлення".

при люмінесцентних лампах - не менш як 400 лк, при лампах розжарювання - 200 лк;

у проходах майстерень - відповідно не менш як 100 і 50 лк (на підлозі).

2.2. У приміщеннях майстерень, коридорах улаштовують аварійне освітлення, що має створювати освітленість не меншу, як 0,3 лк на підлозі вздовж лінії основних проходів і на сходах.

2.3. Електрична частина освітлювальних установок повинна відповідати вимогам правил улаштування електроустановок, що затверджуються в установленому чинним законодавством порядку.

2.4. Приміщення майстерень мають бути обладнані опаленням та вентиляцією.

Вентиляційні установки повинні проходити планово-запобіжний ремонт, періодичне технічне і санітарно-гігієнічне випробування. Результати випробувань заносять до спеціального журналу.

3. Вимоги з безпеки праці до обладнання

3.1. Усе обладнання майстерень має бути справним і надійно закріпленим.

3.2. Устаткування, пристрої та інструменти протягом усього періоду експлуатації повинні відповідати вимогам безпеки ГОСТ 12.2.003-91 "ССБТ. Оборудование производственное. Общие требования безопасности".

Обладнання і механізми майстерень повинні мати тільки індивідуальні приводи. Передавання руху до обладнання трансмісіями в майстернях не дозволяється.

3.3. Справність і стан обладнання та його захисних засобів повинні перевірятися до початку роботи майстром, інструктором виробничого навчання або вчителем, викладачем.

3.4. Поблизу робочого місця вчителя, викладача, майстра, інструктора виробничого навчання має бути рубильник (кнопка "Стоп") вимикання всього обладнання майстерні.

4. Вимоги електробезпеки

4.1. Електрообладнання у навчальних приміщеннях повинно відповідати вимогам Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів.

4.2. Електропостачання робочих місць учнів здійснюється від розподільного щита, встановленого біля робочого місця вчителя, викладача, майстра, інструктора виробничого навчання.

4.3. На лабораторних столах слід встановлювати розетки з підводкою електроенергії напругою 12 В для виконання лабораторних робіт.

4.4. До початку навчання особа, яка проводить це навчання, повинна навчити учнів правилам електробезпеки і тільки після засвоєння їх учнями може допускати їх до роботи.

4.5. У разі виявлення несправності електрообладнання слід негайно припинити роботу і повідомити особу, яка проводить навчання.

4.5. Початкові роботи необхідно виконувати під наглядом майстра, інструктора виробничого навчання або вчителя, викладача.

4.6. Учні під час трудового навчання, а також учителі, викладачі, майстри, інструктори виробничого навчання повинні забезпечуватися справним спецодягом, спецвзуттям, запобіжними пристроями відповідно до діючих для певного виду виробництва норм.

5. *Вимоги пожежної безпеки*

5.1. Для всіх приміщень майстерень вимоги пожежної безпеки визначаються Правилами пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України, затвердженими наказом Міністерства освіти України і Головного управління Державної пожежної охорони Міністерства внутрішніх справ України від 30.09.98 N 348/70, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 17.12.98 за N 800/3240 (зі змінами) (далі - Правила пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України).

5.2. Усі навчальні та навчально-виробничі майстерні повинні бути повністю забезпечені протипожежним інвентарем, вогнегасниками, ящиками з піском (не менш ніж по одному ящику в майстерні), сигналами та іншим обладнанням у відповідності до Правил пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України.

5.3. Легкозаймисті і вогнєнебезпечні матеріали (бензин, гас, лак, фарбу, мастило тощо) зберігають у спеціальних приміщеннях, місцях і пристроях згідно з Правилами пожежної безпеки для закладів, установ і організацій системи освіти України. Запас цих матеріалів на робочому місці не повинен перевищувати потреби в них робочого дня; при цьому залишати зазначені матеріали після роботи не дозволяється. Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету з нагляду за охороною праці України від 26.01.2005 N 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.02.2005 за N 231/10511, та Положення про організацію охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах; відповідно до Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах, проводить розслідування нещасних випадків за N 806/12680; здійснюють першу допомогу у разі нещасних випадків, що сталися з учнями в майстерні.

Реєстрація інструктажів з охорони праці проводиться: вступний - у журналі обліку навчальних (навчально-виробничих) занять на окремій сторінці за формою. Навчання учнів проводиться відповідно до інструкцій з охорони праці, які розроблюють учителі, викладачі, майстри, інструктори виробничого навчання навчальних закладів згідно з Положенням про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженим наказом Комітету з нагляду за охороною праці України Міністерства праці та соціальної політики України від 29.01.98 N 9, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.04.98 за N 226/2666.

ВИСНОВКИ

Методичні рекомендації містить авторську програму з оформлення вікон. Визначена методика проведення занять, відповідно до нових методологічних і методичних підходів в освіті. Матеріал структурований відповідно до розділів навчальної програми. Особливістю методичного апарату є їх спрямованість на розв'язання проблем конструкторсько-технологічної діяльності учнів методом проектування. У методичних рекомендаціях нами подано інформацію щодо ознайомлення учнів із засадами сучасного виробництва, спираючись на закони та закономірності розвитку природи і суспільства. Звертаємо увагу вчителів на проектно-технологічну діяльність, на формування самостійної роботи учнів, що є важливою передумовою індивідуалізації навчання.

Запропонована нами програма ґрунтується на особистісно-орієнтованому підході у навчально-виховній роботі з учнями, а також на підставі визначення принципово різних напрямів у загальноосвітній школі: гуманітарного та технічного. Реалізація такого підходу потребує заміни традиційної вітчизняної методики (яка спирається виключно на репродуктивну діяльність учнів), і орієнтацію сучасного вчителя трудового навчання на технологічне навчання (яке ґрунтується на активній та інтерактивній діяльності учнів) - використання на уроках педагогічних та інноваційних технологій. Вважаємо, що необхідно та доцільно впроваджувати на уроках трудового навчання проектну технологію навчання і навчання учнів методам проектної діяльності, що відповідає оновленому змісту трудового навчання.

Розроблені нами методичні рекомендації не передбачають повного наслідування усіх методичних порад саме у такому варіанті, в якому вони подані. Творча діяльність, а творчість педагога у першу чергу, не допускає шаблонів. Учитель, використовуючи власні розробки, може застосовувати свою методику реалізації кожної теми, може внести відповідні корективи та

доповнення до запропонованих розробок, виявити свою педагогічну майстерність, ініціативу і творчість.

Створення композиції з текстилю для оформлення вікон - це композиція, яка здатна доповнити обраний стиль інтер'єру, вона увійшла в моду не так давно, але вже встигла завоювати популярність. Адже при виконанні такої роботи можна самому стати майстром і створити будь – яку композицію для вікон. Робота над таким шторами, які були представлені в проєкті, завжди подобається дітям, адже вони досить легкі у виконанні. При виконанні штор використовуються не тільки нові тканини, але і вторинна сировина текстильного і швейного виробництва, що робить роботу більш доступною для дітей. При роботі над проєктом учні закріплюють знання отримані раніше, а також доповнюють їх новими цікавими техніками роботи з тканиною. Також при виготовленні штор, потрібно звернути увагу дітей на те, що така робота є оригінальною і індивідуальною.

Підводячи підсумки, можна зробити висновок, що робота має багато плюсів і цілком підходить для ознайомлення дітей з новими текстильними техніками. Однак необхідно її спрощення для скорочення часу. Подальша робота буде спрямована на розробку проєкту, більш відповідного для школярів і який буде включати в себе нестандартні форми роботи з тканиною, які ще не були використані в ході виконання даного проєкту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. «Юный художник» ежемесячный журнал по ИЗО №№ 7,10 (годовой круг праздников), № 10,1983 г. (история костюма)
2. www.decorator-shtor.narod.ru
3. www.decoria.ru
4. www.design-interiors.com
5. www.kimnata.com
6. www.shtorki.ru
7. www.tvoyaliniya
8. www.za-shtorami.ru
9. Аверичев Ю.П. Подготовка школьников к труду в 50-80 годах Школа и производство , № 1, 1996. С. 3-10.
10. Андреева И. Шитье и рукоделие: энциклопедия. Москва. Большая Российская энциклопедия ,1994. 288с.
11. Арманд, Т.В. Руководство по уходу за тканью .М.: Феникс, 2002. 206с.
12. Бершадский М.Е., Гузеев В.В. Дидактические и психологические основания образовательной технологии.М.: Центр “Педагогический поиск”, 2003. 256 с.
13. Богданова С. І. Трудове навчання. Проектна діяльність. Обслуговуючі види праці 5-6 клас.1 частина. Харьков: Основа, 2015.112с.
14. Боринець Н.І. Мистецтво ручної праці 5-11 кл. Орбіта, 1998
15. Векслер, А.К. Методико-педагогические аспекты преподавания коллажа в художественном образовании в XX веке. / А.К. Векслер / «Научные проблемы гуманитарных исследований». Выпуск 11: Научно-теоретический журнал. Пятигорск, 2010. С. 104-111.
16. Далгдиян, К.Т. Декоративная композиция: учебн. Пособие / К.Т. Далгдиян. Изд. 2-е, перераб. и доп. Ростов н/ Д : Феникс, 2010. 312с.
17. Дашкевич, В.А.Европейский текстиль / В.А. Дашкевич. М.: 2001.

18. Денисенко Л.І. Азбука домашнього господарювання 5-9кл./Посібник, А.С.К, 1999
19. Денисенко Л.І. та ін. Трудове навчання. Обслуговуючі види праці 5 кл./ Підручник, Педагогічна думка, 2005
20. Журнал. Идеи вашего дома. 2007, №10.
21. Клисов. Игорь, статьи из журнала «Художественный совет» 3(49)2006 и 4(50)2006.
22. Колеченко А.К. Энциклопедия педагогических технологий: Пособие для преподавателей. СПб.: КАРО, 2002. 368 с.
23. Коллаж в декоративно-прикладном искусстве [Электронный ресурс] <http://zhurnal.lib.ru>
24. Коньшева Н.М. Методика трудового обучения младших школьников. Основы дизайнообразования. М.: «Академия», 1999. 192с.
25. Лаврентьев А.Н. История дизайна: учеб. пособие / А.Н.Лаврентьев. М.: Гардарики, 2007. 303 с.: ил.
26. Левченко Г.Є., Сидоренко В.К., Терещук Б.М. Завдання програмованого контролю знань з трудового навчання 5-9 кл. Перун, 1998
27. Логвиненко Г.М. Декоративная композиция: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Изобразительное искусство» / Г.М.Логвиненко. – М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2006. 144 с.: ил. (Изобразительное искусство).
28. Мадзігон В. М. та ін. Трудове навчання 6 кл. Освіта, 1999
29. Мазурик, Т.А. Лоскутный практикум. От ремесла к искусству. / Т.А. Мазурик. СПб.: Паритет, 2010. 256 с.
30. Мачача Т. С. Концептуальне осмислення культурологічного змісту трудового навчання учнів основної школи. Випуск №5: Трудова підготовка в сучасній школі. журнал видавництва «Педагогічна преса» 2012
31. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках обслуговуючої праці. /За ред. О.М. Коберника, Умань, 2004

32. Моляко, В.А. Психология творческой деятельности / В.А. Моляко. Киев: Знание, 1998. 167 с.
33. Понамарева, Е.С. Текстиль в интерьере / Е.С. Понамарева. Донецк: 2001.
34. Програма з трудового навчання для 12-річної школи 5-12 кл., Перун, 2005
35. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. “Трудове навчання” 5-9 кл. Шкільний світ, 2001
36. Раппопорт С.Х. Неизобразительные формы в декоративном искусстве / С.Х.Раппопорт. М., 1968. 256 с.
37. Сидоренко В. К., Мачача Т. С., Павх С. П. Трудове навчання (для дівчат) підручник для 6 кл. Видавництво «Сиция» 2014.271с.
38. Слюсаренко Н.В. Розвиток творчих здібностей учнів 5-9 класів на уроках обслуговуючої праці засобами ігрової діяльності. Херсон, 2002
39. Терещук Б.М., Туташинський В.І. Трудове навчання. Тематична атестація 5-9 кл./Абетка НОВА, 2003
40. Терещук Б.М., Туташинський В.І.,Климук Л.В. Трудове навчання. Обслуговуючі види праці 5 кл./Підручник. Навчальна книга, 2005
41. Терещук Б.М., Туташинський В.І.Трудове навчання. Технічні види праці 5 кл. /Підручник. Навчальна книга, 2005
42. Терещук Г. В. Дифференцированные задания как средство индивидуального подхода к учащимся // Школа и производство. 1992, № 11-12. С. 8 - 10
43. Терещук Г.В., Туранов Ю.О. Пізнавальні завдання з трудового навчання 5 кл- Тернопіль, 2001
44. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання. Частина І-ІІІ. 5-9 кл. РННЦ «ДІНІТ», 2000
45. Хабенюк Е.ІІІ. Деко хобби и декор. 6/21/2006/ Карманное счастье. 71 с.
46. Хромченко, Е.В.Тенденции моды / Е.В. Хромченко. М.: Феникс, 2011.

47. Хуторской, А.В. Дидактическая эвристика. Теория и технология креативного обучения [Текст] / А.В. Хуторской. М.: Изд-во МГУ, 2003. 416с.
48. Чумак А.С. Організація художньої ручної праці учнів та розвиток їх творчих здібностей 5-9 кл. Кривий Ріг, 2004
49. Шорин, Д.А.Мода и текстиль / Д.А. Шорин. М.: 2010.
- 51.Источник <http://www.helgatextil.ru>
52. Стаття по темі: «Дизайн штор для вітальні фото»